

Uredništvo
in upravnishstvo:
Kolodvorska
ulica št. 16.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:

Štampatna peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnishtvu:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 162.

V Ljubljani v petek, 12. septembra 1884.

Tečaj I.

O položaji na Francoskem.

Odkar je admiral Courbet pričel in dovršil svoje operacije proti kineškemu ladijevju in arzenalu v Fu-Čevu, preteklo je že skoro pol meseca; vsak dan smo potem pričakovali novih poročil iz azijskega bojišča — a do danes brzojav konsekvntno molči, pripuščajoč, da dela občinstvo samo razne kombinacije in v giblje o daljšem postopanju francoske vlade. A če se že ostala Evropa zanima za dogodke tam na daljnem vzhodnem torišči, velja to še bolj o Francoski sami. Neka nervozna razburjenost poprijela se je državljanov republike in vsak dan čujemo o pojavih, kateri so namenjeni merodajnim krogom ljudovlade in kateri skušajo pritiskati na neznane odločbe ministerskega sveta. Posebno pa se odlikujejo v tem protivniki Ferryjevega kabineta; z vsemi mogočimi silami razburjajo narod in skušajo aranžirati slovesne manifestacije zoper „samosilno“ ministerstvo. Nič manjega mu ne očitajo, kot da je prelomilo ustavo, da vlada po osebnih nagibih in da se ne ozira na željo naroda, ki mu je izročil mandate. Sedaj so se intransigentni proizci obrnili celó na najvišjega čuvaja francoske ustave, na starega Grévy-ja, ter ga javno zarotili, naj takoj skliče zbornico in naj pred nje položi vprašanje zaradi kineške vojske; vsaka vojna zahteva po natančnem določilu ustave *vetum* zbornice. Sedaj pa je Ferry brez tacega vprašanja pričel dolgo vojno ter prelomil zakone. Zato je ustava le na papirji — in Grévy naj sedaj sam poseže vmes ter varuje temeljne določbe francoske republike! — Tako so govorili zastopniki skrajne leve, a vspeh njihovega klica do sedaj ni imel zaželenega vspeha. Predsednik Grévy vročerkvnim politikom ni odgovoril, temveč poslal je njihovo pisanje Ferryju, na kratko zavračajoč zahtevanje, da bi sam posegal v odločbe eksekutive; s tem je najvišji dostojanstvenik pokazal, da je v istini pravi čuvaj ustave, ki mu prepoveduje stopati

iz rezerve, in delal je tako, kot zahtevajo strogi konstitucionalni običaji.

Se vé, ko bi hoteli prav odkritosrčni biti, imajo nasprotniki vlade v glavni točki svoje pritožbe vendar prav: vojska je na vsak način nastala med ljudovlado in kineškim cesarstvom. Kineški najvišji svet v Pekingu zavrgel je francoski *ultimatum*, odbil tirjatve o plačilu 80 milijonov odškodnine in ukazal svojemu poslancu, da zapusti francosko stolnico; Courbet je uničil sovražno brodovje ter razdejal arzenal in važne forte — in tedaj bi še dvojili, da je to vojska, prava vojska? Se vé, uradno to ni pripoznano. Francoska se ne bojuje, temveč izvršuje le „represalije“, in s takim postopanjem sili kitonosce, da se udajo — vojne po noče. Zato pa naj očetje naroda ostanejo lepo pri domu in uživajo potrebne počitnice. Vojne ni — in nikakor ni dvojiti, da to ugaja veliki večini francoskih državljanov. O sijajnih delih svojega admirala čita vsak Francoz z velikim navdušenjem — a prave, drage in dolgotrajne vojske v vzhodni Aziji vendar nihče ne želi; oficijalna fikcija, da ni vojske, ugaja veliki masi in zato se je velika bomba, katero so vrgli intransigentni poslanci v naročaj kabineta, razletela brez nevarnosti za Ferryja in njegove sodruge.

Od druge strani pa se zopet zatrjuje, da se je ministerstvo naveličalo teh „represalij“, ki trdovratnih mandarinov nočejo nikakor omehčati. Zato hoče v kratkem zamenjati sedanje postopanje s pravo vojno. V tem zmislu poroča „National“, list, ki je dostikrat dobro poučen in ima baje zvezo z ministerstvom. Po njegovih enuncijacijah bode prihodnji kabinetni svet sklepal o predlogu, da se kliče zbornica in se zahteva od nje dovoljenje za vojno ter sprejme veliki kredit za daljše, obširnejše operacije v Aziji.

Menimo pa, da tako daleč stvar še ni prišla. Težko je misliti, da bi zapustila francoska vlada pripravo to pot, pa kateri stopa sedaj pri svojih operacijah proti Kineški. Zato

je jako dvojljivo, da bi kabinet spremenil svojo taktiko, preden ne dobí novih važnih poročil od svojega admirala. Ako prinese brzojav veselo vèst, da je energični poveljnik izvršil nova slavna dela, ki bodo vplivala ugodno na diplomatična pogajanja, potem bode Ferry s tako novico lahko stopil pred zbornico, sklicano o zakoniti ddbi; zmagonosna poročila pač ne bodo vzbudila viharja proti kabinetu in nikakor ni misliti, da bi pri večini prodrla očitanja o prelomu ustave in prekasnem sklicanju zbornice.

Se vé, ko bi pa prihodnje zmage admirala Courbeta ne imele zaželenega vspeha, ko bi se pekinški mandarin v svoji zaslepljenosti še tedaj ustavljali tirjatvam velike republike — potem je pač mogoče, da bode vlada prisiljena napeti močnejše sile in bolj energično prisiliti kitonosne diplomate k pokorščini, in to tem bolj, ker bi dolgo zavlečenje azijske vojske vendar le znalo biti nevarno sedanjemu ministerstvu.

Ako se stvar zategne do splošnih novih volitev v zbornico, bi pač bila lahko usodepolna za kabinet in njegovega načelnika. Pri volitvah se poslužuje razburjena agitacija sredstev, kakeršni ji drugače niso na razpolago — in v tem ravno leži nevarnost kineške politike za Ferryja; od tod tudi nervozna vznemirjenost vseh francoskih krogov gledé kineških „represalij!“ Pekinški diplomatje so pa ravno v tem slučaju bajé dobro poučeni in kakor nam naznanjajo poročila, pripravljajo se za dolgo vojno. Ako tudi Courbet razdeva važne kraje na bregovji — ogromno cesarstvo zamore vendar stvar zavleči leto in dan, preden pride do prave odločbe; za prospeh francoskega ministerstva pa mora azijska zadeva v malih mesecih rešena biti, če bi bilo tudi konečno treba napeti vse sile in oklicati oficijalno vojno. Zato je pač mogoče, da se snide zbornica pred 15. oktobrom, a le v tem skrajnem slučaju, da francosko brodovje ne vkroti v tem času vpornih Kitajcev. Vender

Listek.

Ježa po lezečini.

Ogromna stepa, velikansko puščavje se razteza od južnih obali Uralskega pa tjá do Hvalinskega jezera. Le zgoraj na severu je nekaj panog ustjurtškega višavja, ki seza v to pustobo ter se v nji polagoma izgublja. Vender pa stepa ni zmerom jednako pusta in prazna; časi se vidijo po celi otoki travja, gozdiči, in vzpomladi je stepa nepregledna zelena ravnata, trava priraste do visokosti moža, dišeče zeli širijo blagotno vonjavo, in ježa skozi zibajoče se bilje je prava slast. Po leti, vedé, ima stepa ves drug izgled. Solnce pripeka žarovito, trava in zelišče vene, studenci in potoki sahnejo, listje na drevju se krivi in suši, jeleni, antilope in zajci se pomikajo bolj proti jugu, tjá k Atreku, tukaj namreč solnčna žarina ni mogla uničiti vsega zelenja. Ta čas se vse ogiblje pekoče stepe, nihče ne jezdi skozi njo; le kdor jo mora, se spušča v to nevarnost.

Na pritoku v Amudarjo je stala stanica s trdnjavo, postavljena proti Turkmenom, ki

so bili zmerom predrznejši. Sevédá, trdnjava ta jim nikakor ni bila po volji, ker divji ti sinovi ne ljubijo nikakeršnih brzd. Prav leta 1873 je bilo, ko so Turkmeni namerjali trdnjavo napasti, vzlasti ker je imela prav neznatno posadko. Rusi so izvedeli to nakano po svojem turkmenskem izvedniku Jamunjarju. Zato pravi major Nadoman, poveljnik v Kuvirju — tako se je imenovala trdnjava — mlademu častniku: „Brezovič, rumeni turkmenski ti lopovi in potepuhi nas hočejo napasti. Treba, da se ogledamo. Jezdite tjákaj v Kaspaj, pa prosite polkovnika Miranskega, naj mi pošlje nekaj kosaških sotnij, nekaj redov oroborskih ostrostrelcev. Vzlasti ostrostrelce mi bolj potrebujemo nego on. Pot pa poznate, Brezovič, kaj ne? Letošnjo spomlad ste bili tamkaj, torej je niste pozabili. V dveh dneh dospete tjákaj, Vaš konjič je öl, spočit, poskočen; letela bosta kakor blisk.“

Ni bilo še pravo poletje, vročina pa je vender že hudo žgala. Dva dni jezdit, pa po razbeljenem pesku, to nikakor ni bila prijetna služba. A kaj je hotel Brezovič? Velelo se mu je, slušati je moral in iti. Hitro se pripravi za pot. Nekaj jela potisne v sveženj, v vrečo nasuje ovsá za Alija, pa meh vode, saj

ni vedel, bo li naletel na kako zelenico ali kak studenec. Pritrdi sabljo, oboroži se z dvema samokresoma, pa izjaše iz Kuvirja. Pri zadnji vtrdbici ga sreča izvednik Jamunjar, ga vstavi ter ga mrklo meri. Naposled pa deje izvednik:

„Kaj? v stepe pojezdíš, gospod? Pa tako oborožen?“

„I, kaj pa da, dragi moj. Naš višji, Nadoman, je tako zapovedal. Tu je treba slušati, pa storiti; ni drugače.“

„Dragi moj gospod, varujte se kač, varujte se jih, prosim Vas, gospod“, deje Jamunjar, ter proseče uprè oko v častnika.

„Česa naj se varujem? kač? Ne umem, kaj praviš“, odvrne Brezovič.

„Veste, gospod, vsako leto, kadar je velika vročina, kadar je stepa vsahnela, da nikjer ni žive duše, takrat, gospod, se prikaže, kakor bi trenil, vse polno kač. Povsod mrgolé, cele tolpe so jih, vsa stepa je z njimi pokrita. Nihče ne vé, odkod so prilezle, a tukaj so. Cele dni in tedne jih gomazi na tisoče in tisoče, potem pa zopet izginejo, da nihče ne vé, kako in kam. Gorjé pa onemu, ki zajde v to kačad! Izgubljen je. Tudi Vi boste poginili.“
(Konec prihodnjí.)

mislimo, da bodo možje, ki imajo usodo ogromnega cesarstva v rokah, prišli prej do spoznanja in sprevideli, da ni moč trajno se vstavljati kakoli evropski velesili, če tudi so zadnja leta se oprijeli nekaterih naših vojaških institucij. Vpognili se bodo prej, nego bode prišla za Ferryja skrajna sila; ako se to zgodi, potem bodo obupni klici levicarjev potihnili v zraku, kakor jek, lomeč se na trdnem skalovju. Ako stopi Ferry z zmagonosnimi poročili pred ljudske zastopnike, tedaj francoska zbornica pač ne bode obsodila svojega premiera!

Naši obrtniki in Slovenstvo.

Z Dolenjskega, 9. septembra.

Te dni so zborovali v Beču mali obrtniki ali rokodelci. Sklepi njihovega glavnega zborovanja nam niso še znani, a še pri predskupščini pokazali so avstrijski obrtniki toliko srčnosti, da so obudili tudi našo pozornost in dali povod sledečim vrsticam. Sklenili so namreč, izključiti od zborovanja poročevalce poglavitnih nemško-židovskih časopisov, češ, ti listi zagovarjajo edino le židovsko veliko obrtnijo, katero goni židovski kapital s tako silo, da uničuje male obrtnike. Ta eneržija malih obrtnikov svedoči jasno, da si hočejo oni sami pomagati in da začenejo dobro razločevati prijatelja od sovražnika. — Mali obrtniški stan, ki je reprezentoval po vseh mestih tako imenovan srednji ali meščanski stan, t. j. tisti stan, ki je mesta ustanovil, začel je vsled obrtniške svobode, proglašene s postavo od l. 1859, in vsled nastalih fabrik vidoma pešati in še boljše hirati nego kmetijski stan. Temu se trudi v okom priti nova obrtniška postava, ki je obrtniško svobodo zopet nekoliko omejila, in ki se trudi, rokodelski stan s tem zopet k časti in veljavi povzdigniti, da se bode rokodelska izurjenost postavno varovala in v marsikaterem obziru prednost imela pred kapitalom. V pospeševanje rokodelskih in obrtniških interesov snovale se bodo še obrtniške zadruge, ki bodo pri priliki imele za rokodelce enako važnost, kakršno imajo razna društva pri družih stanovih, posebno pri učiteljskem stanu razna učiteljska zborovanja uradnega značaja, tako zvane konference. Da bode nova obrtniška postava od l. 1883 imela kaj vspeha in da se bode obrtništvo pri nas dvignilo, k temu lahko tudi drugi domoljubi pripomorejo. In to je tudi dolžnost slovenskih domoljubov! Do zdaj se je naše javno delovanje oziralo ali na inteligenco našo ali na kmeta. Inteligenco smo si Slovenci že precej pridobili, in ta stoji in bode stala za našim nepokvarjenim programom, dokler ga kakošne posebne visoke in močne moči stiskovale ne bodo. Kmet slovenski tudi rad sledi svojim voditeljem, domoljubom našim. Ne tako naš mali obrtnik ali rokodelce. O tem so nas prepričale predzadnje deželnozborske volitve na Kranjskem in letos na Štajerskem. Zakaj ne? Njegova teoretična omika je majhna. Kar je ima, to si je pridobil največ v tujini ali v pičli meri v prejšnjih (na Štajerskem in Koroškem tudi sedanjih) ponemčevalnih šolah. Na našega rokodelca se domoljubi niso do zdaj ozirali, rokodelce ne nanje. Za to so po mestih l. 1877 na Kranjskem rokodelci volili z našimi neprijatelji in letos so isto storili v spodnještajerskih mestih. Cim manj je imelo mesto ali trg rokodelcev, tim več glasov je pripadlo narodnemu kandidatu. V dokaz naj navedem štajersko Središče, kjer so tržani nepokvarjeni slovenski kmetje. — Med rokodelci po naših mestih ni veliko Nemcev, marveč je večina le za silo ponemčenih Slovencev, kateri pa nosijo le nemško suknjo, dočim jim je srajca še trdna slovenska robača. Le malo truda bi nas domoljubov stalo, pa jim slečemo nemško ogrinjalo in ogrnemo s toplim slovenskim kožuhom, s prijetno narodno zavestjo. Ako bi mi našim, t. j. slovenskim rokodelcem le do tolikega izobraženja pripomogli, kolikor ga imajo nemški rokodelci, in ako bi mi našim ljudem le nekoliko več po-

zornosti skazovali, t. j. njih in ne tujcev podpirali — pa smo dosegli svoj smoter, t. j. pripomogli važnemu srednjemu stanu do večje veljave in morebiti tudi do blagostanja — in ta važni stan smo pridobili za Slovenstvo. — Toliko težkega dela nas pri tem itak ne čaka; kajti naši rokodelci pomagajo si tudi sami uže. Dokaz temu so obrtniška in delavska društva z narodnim značajem v Ljubljani, Trstu in Gorici, dokaz temu so njih glasila uže, n. pr. „Obrtnik“ v Ljubljani, „Edinost“ (deloma) v Trstu in „Slovenski Delavec“, ki se snuje zdaj v Trstu. Veliko moramo domoljubi pomoči našim obrtnikom s tem, da čislamo in spoštujemo njih nove zadruge, ki so si jih po glavnih mestih v zmislu nove postave uže osnovali, in da pospešujemo snovanje teh zadrug tudi po malih krajih na kmetih, kjer se stavijo težkosti tem dobrim rokodelskim društvom, ko manjka družabniškega duha in izobraženosti, in kjer so rokodelci iste in sorodne stroke redko raztreseni. V vseh teh slučajih morajo pač razen političnih gospodk tudi vplivni domoljubi dajati svete rokodelcem, da se dobre namere nove obrtniške postave izvršijo v korist našemu rokodelskemu stanu.

Največ bomo pa Slovenci našim rokodelcem koristili, ako jih bomo dejanjsko podpirali in rajše jim privoščili zaslužek nego židovskim in nežidovskim tujcem. Naj velja posebno tukaj slovansko gâslo: „Svoji k svojim!“

L—e.

Alternativni načrt o usuševanju ljubljanskega močvirja.

(Dalje.)

7.) Naj se postavi za kunetna dela na obestranskih sklonitostih med profilom štev. 42 in poljanskim mostom navprečina 4000 gld., da za morebiti potrebne dodatke kamenov znesek 15 000 gld.

8.) Gledé razvrstitve del, torej gledé sestave stavbinskih pogojev naj se določi, da se najprej dela v Ljubljani, potem še le ona v Gruberjevem kanalu izvršijo.

9.) Naj bi na podstavi teh načelnih določil izdelan alternativni načrt sodržaval naslednje:

a) podolžni profil Ljubljance od ustja Malega Grabna do profila št. 218 (izliv Gruberjevega kanala), kakor tudi oni Gruberjevega kanala;

b) počezni profil obeh glavnih vzprejemnikov, v kolikor padejo v notranje podolžnih profilov;

c) podrobne načrte o nabrežnih zidovih v mestu Ljubljani kakor tudi morda potrebno dopolnitev na podrobnih načrtih o preustrojni Karlovskega mostu;

d) predzmere in proračune stroškov o vseh nameranih gradnjah, všteti zemljiško odkupnino;

e) razložbo cen o takih jednotnih cenah, katere se v oni, prvemu načrtu v podstavo služeči razložbi ne nahajajo;

f) ponudbene, oziroma stavbinske uvete o zniževalnih delih, katera se morajo po označeni razvrstitvi izvesti v obeh glavnih vzprejemnikih in gradnjah, katere so s tem v zvezi.

Na podstavi teh določil izdelal sem torej naslednji načrt ter si dovoljujem samo naslednja pojasnila dodati:

Pri načrtanih zglobočevalnih delih se je držalo globočinskih lež dna, kakor tudi padov, potem počeznega profila obeh glavnih vzprejemnikov po določilih slavnega oddelka za gradnjo cest in voda v visokem c. kr. ministerstvu za notranje zadeve.

Gledé nameranega iztrebljenja Ljubljance pod izlivom Gruberjevega kanala, za katero naj bi se bila postavila navprečina samo 25 000 gld., sem vender boječ se, da bi se s tem zneskom težko izhajalo, izdelal podolžni profil za to progo ter poskušal, katero zglobočenje dna Ljubljance od profila štev. 218 dalje bi bilo potrebno, če naj bi se zgo-

bočevalna dela nad izlivom Gruberjevega kanala omogočila.

Kakor se namreč razvida iz podolžnega profila 2, se nahajajo med hektometri 284 in 289 štirje drogovi, katerih namreč hektometri 287+35 leže na koti 280. Ker bi bila odtekajoča se voda s to višino dna pri najmanjšem stanju uže na koto 281,25 potisnena, ta jezba pa bi nazaj segala do bližine mostu pri vojašnici, tako bi bilo izvestno izločenje dolenje konečne proge Ljubljance na suhem, kakor se je to zaradi štedenja stroškov nameravalo, onemogočeno. Zdi se mi torej koristnejše, z raznesbo kunete vodo Ljubljance na progi pod Gruberjevim kanalom ležeči znižati, da bi se potem zglobočevalna dela v Ljubljani do hektometra 284 brez posebnih težkoč izvesti mogla. Navzlic tej kuneti bi bilo morda potrebno, manjši del tega znižanja dna med hektometrom 280 do 284 pod vodo izpeljati; a ker ta dela niso obsežna, torej se mogó še le pri nastopu zeló majhenega stanja vode izvesti, bi se morda vsled ovire nastali presežni troški pokrili z rezerviranim zneskom, pod „Neprovideni troški“ postavljenim.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V štajerskem deželnem zboru vršile so se predčerašnjem volitve v posamezne odseke. V finančni odsek, kateri broji 12 članov, bilo je voljenih devet liberalcev, dva konservativca in jeden Slovenec; v naučni odsek bilo je voljenih sedem članov, med temi jeden konservativce in jeden Slovenec; v deželni kulturni odsek sedem članov, med temi jeden konservativce in jeden pristaš kmetske stranke, ter naposled v občinski odsek sedem članov, med ostalimi jeden konservativce in dva pristaša kmetske stranke.

Deželna vlada koroška, katera ima voditi reguliranje Drave, imenovala je v dotično komisijo svojim zastopnikom grofa Goëssa, a njegovim namestnikom okrajnega komisarja grofa Wolkensteina. Ta komisija pričela bode svoje delovanje dné 15. t. m.

Českemu deželnemu zboru predložil se je predčerašnjem proračun za leto 1885. Deficit iznaša 7 795 756 gld. Za zidanje českega muzeja stavljenih je v proračun za prihodnje leto 300 000 gld. — Kakor „Národní Listy“ javljajo, predložil bode v českem deželnem zboru klub veleposestnikov od grofa Henrika Clama izdelano zakonsko osnovo, vsled katere se ima na nemških srednjih šolah uvesti česki, a na českih srednjih šolah nemški jezik kot obligaten predmet. Ta predlog pride še v tekočem zasedanju na dnevni red.

Cim bolj se bliža dan volitev na Hrvatskem, tim strastnejša postaja volilna agitacija. Opozicija agituje neumorno, a narodna stranka ne razvija potrebne energije, in le tej okolnosti se bode moglo pripisovati, ako zmaga v tretjem volilnem okraju zagrebškem Anton Starčević. Dr. Derenčin, katerega so neodvisnjaki v tem okraju kandidirali, odstopil je v Starčevićevo korist, a kandidat narodne stranke, kanonik Gašparić, ni nič kaj popularna oseba, torej se lahko prigodi, da bode Starčević izvoljen v hrvatski stolnici. — V Koprivnici prišlo je med pristaši narodne stranke in pristaši Starčevićeve do krvavega boja. Mestni načelnik Oštir vstrelil je med množico ter težko ranil kmeta Posavca. — Vlada imenovala je za Koprivnico in Varaždin vladne komisarje, da čuvajo mir in red.

Govor ministerskega predsednika Tisze vzbudil je zopet na Ogerskem resno politično diskusijo. Ta govor zasluži pozornost tudi pri nas v Avstriji, in sicer posebno oni pasus, ki omenja carinske zveze z Avstrijo. Ogerski ministerski predsednik je prepričan o potrebi te carinske zveze, no pričakuje, da bode tudi Avstrija čuvala opravičene ogerske interese.

Tuje dežele.

Sedaj, ko nas loči le še par dnij od tretotke, v katerem se bodo sestali vladarji najmočnejših evropskih držav, razpravlja se v političnih in publicističnih krogih važnost shoda treh cesarjev. Vsi složni so v tem, da se bode mir ohranil še dolgo časa in da tudi na balkanskem poluotoku ostaje *status quo*. Ohranjenje miru bila je tudi svrha avstrijsko-nemški zvezi; ako se v to svrho pridruži še Rusija, bode to dobri stvari le koristilo.

Kolera v Italiji čem dalje bolj razsaja ter zahteva mnogobrojne žrtve. Italijanska vlada sicer stori vse, kar je v njenih močeh, no žalibog je borba za morečo kugo brezno uspešna. Strah in groza vlada v celi Italiji; trgovina in promet trpita veliko škodo. Polozaj je zdvojen.

Angleški časopisi opetovano trdijo, da je **Kitajska** Francozom oficijelno napovedala vojno, no da se dotična nota še ni izročila v Parizu. Kitajski cesar da je izdal proglas svojemu narodu, v kojem izjavlja, da se Kitajska nasproti Francoski nahaja v vojnem stanju, ter svoje podložnike pozivlja, naj hrabro odbijajo francoske napade.

Angleži se žurijo z ekspedicijo v **Sudan**. Dne 8. t. m. odplul je parnik „Pelican“ z vojniki in strelivom proti Egiptu. V vseh krogih zavladalo je pa mnenje, da ekspedicija sedaj pride uže prepozno.

Dopisi.

V **Ljubljani**, 12. septembra. [Izv. dop.] (Občni zbor slovenskega učiteljskega društva.) Včeraj dopoldne se je vršil v telovadnici mestne šole na Cozjovi cesti občni zbor slovenskega učiteljskega društva. Navzočih je bilo do 60 učiteljev, nekateri tudi iz Spodnje Štajarske in iz Hrvatske (gospoda učitelja Tomšič in Hakel), potem gospoda profesorja Senekovič in Šuklje. Predsednik, šolski vodja gosp. A. Praprotnik, srčno pozdravi društvenike slov. učiteljskega društva, katero je letos doživelo svoje 16. leto. Društveni odbor se je tudi pretečeno leto trudil izvrševati lepo društveno nalogo, da duševno podpira slovensko ljudsko šolstvo. Če se tudi društvo ne bavi s politikom, se je vendar vselej iskreno zanimalo za to, da narodna ravnopravnost tudi v slovenski ljudski šoli in posebnost v izobraževaliških za učitelje in učiteljice postane resnica. Odbor je zaradi tega delal na to, da se učni načrti in navodi z ozirom na novejša zakone in ministerijalne naredbe ter oziraje se na vsakdanje potrebe v kranjskih ljudskih šolah, prenarade in uravnajo.

Odbor je tudi sprejel sledeči predlog: „Slovensko učiteljsko društvo pritrjuje sklepom uradne konference mestnega učiteljstva v Ljubljani z dne 29. maja t. l. o nasvetih za prenaradbo učnega črteža v peterorazrednih ljudskih šolah in o nasvetu, da naj se drugi deželni jezik (pri nas nemški) začnjenja poučevati še le tretje šolsko leto!“ Društveni odbor je temu, na podlagi vseh pedagoških pravil narejenemu sklepu veselo pritril, in to tembolj, ker ga je uže davno imel v svojem programu. Predsednik obžaluje, da nima društvo obilnejših materialnih močij, da bi po vzgledu hrvatskega pedagoškega društva delovalo tudi na literarnem šolskem polju. Predsednik se potem spomina umrlega knezoškofa dr. Pogačarja, kateri je bil velik prijatelj šole in podporni ud društva. Konečno izreka predsednik v imeni odbora zahvalo vsem rodoljubnim učiteljem in učiteljicam in drugim prijateljem, ki društvo podpirajo.

Tajnik g. Govekar je kratko poročal o odborovem delovanju. Odbor se je vedno trudil, da dela z združenimi močmi za blagor mladine, za srečo družine, za blaženost domovine, cerkve in države, sploh za zboljšanje človeštva. V tem zmislu je in bode društvo ravnalo po svojem glesu: „Narodna omika na krščanski podlagi“. Tudi za zboljšanje materialnega stanja učiteljstva je društvo skrbelo ter v ta namen na dotične kraje večkrat trkal. Ako se tudi ni mnogo doseglo, je volja

vender bila dobra. Med mnogimi drugimi stvarmi se je odbor zelo trudil, da bi se na občno željo izdal težko pričakovan „Učiteljski imenik“. V to svrhu so bili naprošeni gospodje Predika, Žumer in Lapajne, da bi priredili nabrano gradivo in za tisk pripravili.

Imenik je sedaj v rokopisu dovršen; ako bode tisk redno napredoval, pride imenik ob novem letu na svetlo. Konečno pozivlja gosp. tajnik društvene ude, naj skupno delujejo za napredek šolstva in učiteljstva v blagor milemu slovenskemu narodu ter v srečo in slavo ožje in širje domovine. — Poročilo tajnikovo zbor pohvalno odobri. — Blagajnik gosp. Tomšič poroča o denarnem stanju društva. Udov je bilo 141. Umrli sta dva uda, ljudski učitelj g. Stuhec na Štajerskem in profesor Škaberné v Kranji. Dohodki društveni so znašali 225 gl. 42 kr., troški pa 129 gl. 36 kr., tako da je ostalo v blagajnici 96 gl. 6 kr. Največ stroškov je bilo se vé da za vzdrževanje društvene sobe, a ljubljanski gospodje učitelji, ki sobo najbolj rabijo, bodo posebno zložili neko svoto denarja kot prinesek k najemnini za sobo. Za pregledovalce računov so izvolijo gg. Potočnik, Kovšca in Levičnik.

(Konec prihodnjic.)

Razne vesti.

— (Hišna številka na popotovanji.) Nek Turek je nedavno prišel v stavbeni urad sarajevske deželne vlade, da uredi neko zadevo glede svoje hiše. Kor pa ni vedel, katero številko ima njegova hiša, zato mu je uradnik rekel, naj to pozve in potem zopet pride. Turek pride uže drugi dan, izvleče izza pasu v platno skrbno zavito deščico, na kateri je bila zapisana hišna številka, ter jo položi na mizo uradniku, ki ga čudno gleda. Čitati Turek ni znal „švabskih“ števil, njegovi sosede tudi ne, zato je dedščico z veliko skrbjo s hiše snel ter jo v urad prinesel.

— (Babjevera v Parizu.) Olikan in prosvetljen moderni Babel veruje še dandanes marsikakim vražam, ki so uže zdavnej pri prostem kmetiču prišle ob veljavo. Tako n. pr. je konstatirano, da imajo železnice in omnibusi v petku mnogo manj dohodkov kakor druge dni. Petek je veliki množici Parizanov še vedno nesrečen dan! Strah pred ominozno številko 13 je tolik, da zastonj iščemo v avenue Friedland hišne številke 13. Z dovoljenjem prefektovim nosi dotična hiša štev.: „11 bis“. — Da družina, ki je sestavljena od 13 udov, dostikrat poišče kacega postrežčka za štirinajstega gosta, to se čestokrat primeri. In vse to v stolnici francoski!

— (Med ljudožrci.) „Journal des Débats“ objavlja dve pismi člana misije, Brazza. Pisalec poroča svoji materi iz Leketyja, da ima on in njegovi drugovi samo meso od opic za hrano; sicer ni neukusno, a da ga nekoliko peče vest, kakor da bi bil postal ljudožerec. Prebivalci okolo njega se pravi ljudožrci, kar se razvoda iz naslednjih vrstic: „Včeraj umorili so tigri tri ženske, katere so obiskale svoja posestva. Trupla so prav kmalu našli; vse so imele jednake rane. Može, kateri so pripovedovali o tej nesreči, niso mogli prikriti veselja, da bodo zdaj zopet nekaj dnij jedli meso. Sprogi teh žen se gotovo obedu ne bodo odtegnili. Zakonska ljubezen pride tukaj še le po apetitu.“

— (Uljuden velik šerif.) Znano je, da Turki niso posebno uljudni in galantni nasproti ženskemu spolu, kajti to zavzima med Turki mnogo nižje mesto nego pri nas. Vender je izjema veliki šerif Anu Orefik paša v Meki. Samskim ženskam prepovedano je uže od nekdanj, obiskati Meko, in to iz navedenih ozirov. Če vender katera ženska hoče iti v mesto, poročiti se mora pred mestnimi vrati z možem, katerega si navlašč za to najeme; ta mož jo mora za ves čas nje bivanja v mestu varovati. V Meki je uže poseben razred takih mož, kateri se bavijo s tem poslom. Da ta „zakon na odpoved“ provzroča mnogo prepire, je jasno. Pred kratkim hoteli sta dve bogati Muhamedanki obiskati Meko, a na noben način se nista hoteli poročiti „na odpoved“. Veliki šerif pa jima je pomagal iz zadrege, on je dejal, da pripadata v njegovo družino in jima je v istini za njihinega bivanja izkazoval v svoji palači gostoljubnost.

Domače stvari.

— Njegovo veličanstvo darovalo je cerkvenemu predstojništvu v Spodnji Idriji 100 gl. podpore za popravo cerkvenega zvonika, občinskemu predstojništvu v Vojškem (okraj logaški) 200 gold. za razširjanje pokopališča in občini Dobilč 200 gold. za zidanje nove šole.

— (Imenovanje.) Gospod c. kr. deželni predsednik za Kranjsko je izpraznjeno mesto vladnega oficijala podelil c. kr. okrajnemu tajniku v Logatci, Franu Ambrožiču.

— (Dnevni red mestnega odbora) seji, katera bode danes zvečer ob 6. uri v mestni dvorani, je naslednji: I. Naznanilo predsedstva. II. Poročilo pomnoženega pravnega in personalnega odseka o premembi mestnega statuta. Naposled tajna seja.

— (Nenadno umrl) je danes ob 1/2 7. uri zjutraj Alojzij Osredkar na Poljanski cesti štev. 56. Pretečeni mesec, 25. avgusta, prišel je po noči ob 11. uri domov in pravil, da ima rano v prsih, ker ga je več vojakov napadlo in eden z bajonetom sunil. Ležal je potem dva dni in potem izjavil, da ga prizadeta rana pri delu nič ne moti, da je uže dobro. Danes pa se je vsled te rane mrtev zgrudil. Truplo se bode uradno pregledalo.

— (Ulomil) je včeraj ob polu 6. uri zvečer v hišo gospoda trgovca L. Bürgerja laški delavec Giuseppe Visintini doma iz Kapriva, okraj Gradiska. Zasačil ga je trgovski pomočnik Henrik Kožar ravno, ko je iz hlevne sobe ukradeno suknjo oblačil, drugo ukradeno suknjo, pa je v roki držal. Policija se je osvedočila, da je Visintini zaprta vrata v hlev z dletom ulomil. Vprašan, zakaj je kradel, izjavil je, da eno suknjo sam potrebuje, drugo pa je hotel prodati, ker nima denarja. Izročili so ga deželni sodniji.

— (Prišla je policija) tatu, kateri je okrog ponujal dolgo vozno verigo na prodaj. Ko ga je vprašala, kje jo je dobil, rekel je, da je isto v Lukovci našel, kar je se ve da zlagano. Policija je tatu priprla.

— (Nesreča.) Dne 10. t. m. popadlo je kolo necega stroja v papirni tovarni v Vevčah delavca Fr. Robleka, ko je ravno pečal se z mazanjem kolesa. Zgrabilo ga je za predpasnik, in predenj so ustavili valj, zavrtel je bil stroj moža parkrat okolo in ga udaril ob tla. Revež se je tako hudo poškodoval na glavi, da je čez par ur umrl, čeravno je bila skrbna zdravniška pomoč takoj pri njem.

— (Zločin.) kakeršen se pri nas redkokdaj pripeti, zvršil se je v noči 7. t. m. Razpelo, stoječe blizu Komovšekove koč v Tacnu izdrli so neznani ponočnjaki iz tal in ga razbili med vpitjem in preklinjanjem. — Pač žalosten čin! — V tisti noči so razsajali ponočni pobalini tudi pri posestniku g. Janezu Malinšku (vulgo Koširju) v Tacnu. Napadli so njegov parni stroj za mlatitev in ga jeli razbijati med kletvino in kričanjem. Parni stroj je precej poškodovan, in Košir ima vsled te zlobnosti nad 200 gl. škode. Tudi nek brus so mu ponočnjaki razbiti hoteli, in na skednju so vzeli dokaj rezanice, katero so potem na poti v Vikerče raztresali.

— (Zlobnost.) V noči med 6. in 7. t. m. šarili so neznani ponočnjaki na kaj noliub način v šupi posestnika Janeza Š. v Spodnjih Pirničah. Kar je bilo premakljivega, vse so raznesli; kolesa in vozne dele so vzeli narazen, deloma jih položili, deloma pa raznesli po obližji, tako da je imel poškodovani posestnik drugega dne dokaj dela, predenj je spravil vse stvari zopet skup. Ponočni poredneži so mu prizadejali precéj škode.

— (Surovost v cerkvi.) Na Šmarni Gori je 7. t. m. hotel nek gospod iz Ljubljane igrati na orglje med deseto mašo, in sicer z dovoljenjem tamošnjega organista. Ko je stopil na kor, iztrgali so mu tam stoječi kmetjski fantje dežnik in palico ter ga jeli pretepati z vzetimi rečmi. Imena surovežev so uže znana redarstvu in upati je, da jih kmalo zadene kaznen za surovo obnašanje v božjem hramu.

— (Pretep.) Prošlo nedeljo igralo je več fantov iz Dragomerja in Lukovice igro „na dilco“. Igra vršila se je celo uro mirno, potem pa sta se sprla Flisov Janez in Lipnikarjev Janez. Začel se je pravi pretep med vsemi zbranimi fanti. In trije Čudni, Luka, Miha in Janez (Flisov), dobili so prav znatne rane z nožem. Miho so prenesli v

Ljubljansko bolnico. Matevžu Čudnu pa je po boji „strah na srce segnil“ in pobrisal jo je, „Bog vé kam“.

— (Zahvala.) Velečestiti g. dr. Jurij Sterbenec, župnik v Hrenovici in deželni poslanec, je blagovolil darovati za prestovoljno požarno brambo v Trebnjem 15 gld.; isto tako je daroval čestiti g. Jožef Jaklič, župnik v Dolenji Vasi, temu društvu 3 gld. Obema gospodoma izrekam v imeni požarne brambe najtoplejšo zahvalo. Trebnje, 9. septembra 1884. Janko Ruprecht, načelnik.

— (Poskus uboja.) Konduktér omnibusev, nek 24letni Karel Pavani, je v nedeljo popoldne ob polu 5. uri stal s svojim omnibusom na trgu železniške postaje tržaške. Tam ga je dobil in z njim govoril gospodar njegov, A. Cazziola; ali ko tako govorita, zagleda omenjeni gospodar kontrolorja od Tramwayja, nečega Josipa Bareja iz Vidma, in ga pokliče k sebi. Govorila sta par sekund skupaj, kar naenkrat potegne Pavani iz žepa revolver in ga sproži na Bareja; ta nezadet, se skriva za g. Cazziola, kateri se zopet umika. Na to je konduktér še štirikrat ustrelil na omenjenega kontrolorja, pa ga le enkrat nenevarno zadel. Pač pa je prelo nedolžnemu g. Cazziolu, okrog katerega so krogle žvižgale. S petim strelom je hotel konduktér samega sebe ustreliti, a še predno je mogel to izvršiti, bil je stražnik pri rokah in mu je s sabljo izbil iz rok revolver ter ga zvezanega odpeljal v zapor. (Edinost.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Napolj, 12. septembra. Zagotavlja se, da je kralj bolnikom za kolero daroval 300 000 lir. — Od predvčeranjem do včeraj je 200 oseb menj za kolero bolelo. — Kralj obiskal je včeraj ob silnem deževju bolnike za kolero, vojake in zopet predmestje Mercato, kjer je največ bolnikov za kolero. — Karantena proti Franciji se je odpravila.

Dunaj, 11. septembra. Z Najvišjim odlokom z dné 9. septembra je bil dr. Josip Erwein imenovan deželni glavarjem za Koroško in Karol vitez Hillinger deželnega glavarja namestnikom.

Dunaj, 11. septembra. Pri dvornem obedu danes popoldne, katerega so se udeležili srbski kralj, kraljevič in kraljevičina, poslanka Lobanov in Wolkenstein, ministerski predsednik, vkupni ministri in tuja vojaška poslanstva, nazdravil je cesar Fran Josip ruskemu caru, na kar je vojaška godba zasvirala rusko himno.

Bregenca, 11. septembra. Deželni zbor se je danes opoldne z navdušenimi slavljkami na cesarja zaključil.

Opava, 11. septembra. Deželni zbor je naročil deželnemu odboru, naj predloži postavni načrt o razširitvi deželnozborskega volilnega prava na petakarje.

Rim, 11. septembra. V 7. dan t. m. obolela prva oseba za kolero je danes ponoči umrla. Oni dve osebi, pri katerih so se pokazali sumnjivi znaki kolere, so prenesli včeraj zvečer v bolnico.

Napolj, 11. septembra. Kralj daroval je revežem 100 000 lir. — Nobeden parobrod ne sme več tu sem priti; ostajati morajo v Castellamara di Stabia. — Stanovalci tukajšnje oskrbovalnice, 2337 oseb, hotelo je zapustiti hišo in ubegniti, le vojaki so jih mogli pridržati; vojaki so potem zaseli vse dveri zavora.

Napolj, 11. septembra. Nemški poslanik in francoski poslovnik sta iz napoljske okolice sim prišla, da se kralju poklonita. Podžupan predmestja Mercato je za kolero umrl. Vojak iz kraljeve straže je za kolero umrl; to je uže četrta straža, katera je umrla v kraljevi palači.

Napolj, 12. septembra. Včeraj je obolelo 966 in umrlo 474 oseb za kolero. Kralj obiskal je danes predmestje Maddalena.

Pariz, 11. septembra. „Agence Havas“ poroča iz Hanoi z današnjega: Po govorici, katera pa potrebuje še potrdila, so Kitajci z velikimi vojnimi silami pridrli v Tonking.

London, 11. septembra. Po Reuterjevem poročilu iz Wady-Halfe z dné 9. t. m. je došla brzjavka dongolskega mudirja iz Debeh, katera poroča, da je bila velika vojna ustašev pri Ambikolu potolčena; izgubila je mnogo mož.

London, 11. septembra. Reuterjevo poročilo poroča iz Tamatave z dné 30. avgusta, da je francosko brodovje dné 22. avgusta Mahanoro bombardovalo.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 12. septembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.80
„ „ „ srebro	81.75
Zlata renta	105.05
5% avstr. renta	95.85
Delnice narodne banke	849. —
Kreditne delnice	298.50
London 10 lir sterling	121.65
20 frankov	9.69
Cekini c. kr.	5.76
100 drž. mark	59.65

Uradni glasnik

z dné 12. septembra.

Razpisane ustanove: Jak. pl. Schellenburgova ustanova za oficirske vdove v letnem znesku 101 gld. 94 kr. do 15. oktobra. Prošnje poveljništvu III. armadnega kora do 18. oktobra t. l. potem c. kr. vojaške komande v Ljubljani.

Razpisane službe: Na dvorazrednici v Loškem Potoku služba družega učitelja; 400 gld. Prošnje do 10. oktobra t. l. okr. šol. svetu v Kočevju.

Eks. javne dražbe: V Ljubljani posestvo Matevža Železnikarja iz Iške Vasi (1730 gld.) dné 24. sept., 22. okt. in 19. nov.; posestvo Fr. Hočevarja iz Pijave Gorice (1579 gld.) dné 20. sept., 22. okt. in 22. nov. — V Trebnjem zemljišče Mart. Klemenčiča iz Kamenega Potoka (1915 gld.) dné 27. sept., 28. okt. in 26. nov.

Tujci.

Dné 10. septembra.

Pri Maliči: Baron de Vavasour z rodbino iz Pariza. — Puntigam, uradnik, z Dunaja. — Faber z rodbino iz Trsta. — Vitez pl. Jenny, c. kr. dvorni svetnik, s soprogo, iz Gorice. — Gabor, komi, iz Zagreba. — Hofbauer, lesotrzec, iz Tržiča.

Pri Slonu: Vidic, trgovec, z Dunaja. — Visin, graščak, z rodbino, in Schäfer, telovadni učitelj, iz Trsta. — Studeni, abiturient, iz Gorice. — Wallerstein, c. kr. polkovnik, iz Bruneke. — Jaschi, stavbinski mojster, iz Pulja. — Braune, lastnik pivovarne, iz Kočevja. — Zarnik, nadučitelj, iz Trnovca. — Goli in Kos, trgovca, iz Idrije. — Rom in Stern iz Ljubljane.

Pri Tavčarji: Grofica Wurmbrand s hčerko z Dunaja. — Waage, c. kr. voj. uradnik, iz Trsta. — Madarda, c. kr. davkar, s soprogo, iz Celovca.

Pri Avstr. carji: Precht, slikar, s soprogo, iz Gradca. — Lanzoni, godbenik, s soprogo, iz Montone.

Pri Bavarskem dvoru: Minjoti, trgovec, iz Trienta. — Poley, graščak, iz Sežane. — Papler, zasebnik, z Brezovice. — Papler, nadučitelj, iz Borovnice. — Gantar, nadučitelj, z Studenca.

Pri Južnem kolodvoru: Koder, c. kr. nadporočnik, iz Inomosta. — Rössmann, c. kr. brz. paznik, iz Trsta. — Bedenk, posestnik, iz Sevnice.

Umrli so:

Dné 11. septembra. Franja Bergant, poštnega uradnika hči, 3 l. 10 mes., Križevniške ulice št. 9, občno oslabiljenje. — Ana Valentinčič, kočarjeva hči, 2 l., Illova št. 33, davica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm
11. sept.	7. zjutraj	742.16	+13.0	vzh. sl.	obl.	0.40
	2. pop.	743.44	+15.4	„	„	dež
	9. zvečer	744.16	+13.8	jzpd. sl.	„	„

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vunanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. moški in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah upeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

➡ Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajajo se brezplačno. ➡

➡ Vsled mnogostranske želje ostane menažerija tú še 8 dnij. Torej, dné 16. septembra, nepreklično zadnja predstava. ➡

V Lattermannovem drevoredu.

Največja menažerija na celém svetu.

Lastnik F. Kleeberg.

Otvorjeno od 9. ure popoldne do 9. ure zvečer.

Prikrat v Ljubljani: 1 povodni konj, 1 nosorog, 1 tapir, 2 slona, 15 levov, 5 prekrasnih tigrov, 2 črna pantra, rjavi in črni medvedje, pegasti pantri, leopardi, jaguari, bela lama, 30 redkih opic, 4 kače, krokodili i. t. d. — Vsak dan dve glavni predstavi: ob štirih popoldne in ob sedmih zvečer s čudovitim slonom „Jombo“, s 2 prekrasnima tigroma, 6 levi, hijenami, medvedi, volkovi, producirala se bodeta krotiteljica zverin gospod. Ema Kleeberg in slavnoznani krotilec zverjadi g. K. Grail. Vsakrat je med produciranjem glavno krmenje grabežljivih zverin.

Ustopenina: I. prostor 70 kr.; II. prostor 40 kr.; III. prostor 20 kr. (86) 10
Zdravi konji za klanje se kupujejo, da se krmijo z njimi grabežljive zverine.

